

22. Oikeusaputoimisto

Oikeusapulautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Lautakunnan puheenjohtajana v. 1970 oli varat. Göran Westerlund ja varapuheenjohtajana oikeust.kand. Yrjö Castrén. Muina jäseninä olivat varat. Lempi Hartikka, vanh. oikeusneuvosmies Kullervo Leinonen ja valtiot.maist. Georg Paile sekä kaupunginhallituksen edustajana tal.joht. Kaarlo Petinen.

Lautakunnalla oli vuoden aikana 5 kokousta, joiden pöytäkirjat sisälsivät 63 pykälää. Kirjeitä saapui 213 ja lähetettiin 15.

Lautakunta teki kaupunginhallitukselle esityksen, että kaupunginhallitus informoisi Kaupunkiliittoa Ruotsissa tekeillä olevan uuden oikeusapulain sisältämistä ulkomaa-laisten oikeusturvan rajoituksista (21.10. 42 §).

Lautakunta käsitteli myös kysymystä oikeusaputoimiston oikeudesta ja velvollisuudesta kieltäytyä antamasta oikeusapua sen vuoksi, että hakijan vastapuoli on aikaisemmin samassa asiassa kääntynyt oikeusaputoimiston puoleen, sekä siihen liittyvänä kysymystä tarpeellisen oikeusavun hankkimisesta sellaisille vähävaraisille kaupungin asukkaille, joita oikeusaputoimisto ei sanotusta syystä voi ryhtyä avustamaan ja jotka eivät myöskään saa maksutonta oikeudenkäyntiä tai muutakaan maksutonta oikeusapua (21.10. 43 §).

Edelleen lautakunta teki esityksen ja antoi lausuntonsa virkaholhoustoimen jär-

jestämisestä Helsingin kaupungissa (21.10. 45 §).

Oikeusaputoimisto antoi oikeusministeriölle lausunnot avioliittolain ja sen voimaantulosta annetun lain soveltamisesta annetun asetuksen 37 §:n muuttamista koskevassa asiassa sekä ehdotuksesta laiksi holhoojan määräämisestä eräissä tapauksissa.

Vuoden alusta perustettiin toimistoon yksi uusi apulaisoikeusavustajan virka ja siihen valittiin 1.4. varat. Pirjo Lahdenkivi-Kari, joka oli ollut viransijaisena viran perustamisesta, 1.1.1970 lähtien. Apulaisoikeusavustaja, varat. Tuomas Hinttula erosi 30.11., minkä jälkeen virkaa hoiti hovioik. ausk. Olavi Komonen sekä yksi toimistoapulaisen virka, johon valittiin rva Sinikka Härö 1.4. lukien. Muuten toimiston henkilökunta pysyi samana. Lisäksi oli toimistossa harjoittelijoina toimistokoulun oppilaita.

Toiminnassa noudatettiin johtosääntöön perustuvaa käytäntöä. Asiakaskäyntien määrässä oli vähäistä laskua. Paitsi helsinkiläisten asiakkaiden asioita toimisto hoiti myös muiden kotimaisten sekä Ruotsin oikeusapulaitosten toimeksiantoja.

Rekisteröityjä asioita oli 6 448 (ed. v. 6 474). Näistä ryhdyttiin erityisiin toimenpiteisiin 1 838 (2 153) tapauksessa. Muissa annettiin vain lakineuvontaa.

Suurin asiaryhmä oli avioeroasiat 1 109 (1 036), joista käytiin oikeutta 397 (381) tapauksessa. Asumuseroasioita oli 913 (891), joista käytiin oikeutta 177 (181) tapauksessa.

Työ- ja palkkariitoja rekisteröitiin 516 (546). Niissä käytiin oikeutta 9 (21) jutussa. Asia sovittiin asianosaisten kesken 108 (118) tapauksessa. Muista 87 (110) tapauksesta, jotka aiheuttivat erityisiä toimenpiteitä, osa sovittiin, ilman että sovinnon tuloksesta olisi toimistolle nimenomaisesti ilmoitettu, ja osassa todettiin asiakkaan olleen väärässä tai jutun olleen muuten toivoton.

Avoliittolain mukaiseen elatusvelvollisuuden perustuvia elatusapumaksuja tuomittiin toimiston asiakkaille 113 359 (84 530) mk/kk. Tähän summaan sisältyi kertakaikkisina elatusapumaksuina tuomitut 20 000 mk.

Palkkasaatavia tuomittiin maksettavaksi 11 586 (16 254) mk. Palkkasaatavia, jotka maksettiin neuvottelun tuloksena ilman oikeudenkäyntiä, oli 27 260 mk. Muita saatavia tuomittiin maksettavaksi 39 945 mk.

Erlaisia asiakirjoja, kirjelmiä ym. laadittiin 4 860 (4 812). Näistä oli kirjeitä ja postikortteja 3 113 (3 085), maksuttoman oikeudenkäynnin anomuksia 548 (602), haastehakemuksia 664(634)sekä muita kirjelmiä eri tuomioistuimille ja viranomaisille 535 (491).

Päätökseen saatetuista 769 (777) oikeudenkäynnistä voitettiin kokonaan tai osaksi 724 (693) ja hävitettiin 42 (70). Muut jäivät erisistä sikseen.

Maksuttoman oikeudenkäynnin hakemuksia oli 548 (602), joista 16 siirtyi seuraavaan vuoteen. Hakemuksia hyväksyttiin 491 (551) ja hylättiin 41 (51).

Esiintymisiä alioikeudessa oli 1 496 (1 509). Niistä Helsingin raastuvanoikeudessa 1 485 (1 502) kertaa sekä Espoon ja Helsingin kihlakunnanoikeudessa 11 (7) kertaa.

Helsingin hovioikeudessa hoidettiin 52 (71) juttua ja korkeimmassa oikeudessa 16 (10) juttua.

Asiakkaiden käyntejä toimistossa oli kertomusvuonna 10 898 (11 188). Käyntejä päivää kohden oli noin 41 (43). Suurin kävijämäärä yhtenä päivänä oli 115 (122) ja pienin 5 (10). Eri kuukausien osalle jakaantuivat käynnit seuraavasti:

	Vastaanotto- päiviä	Käyn- tejä
Tammikuu	25	927
Helmikuu	20	934
Maaliskuu	20	918
Huhtikuu	22	1 012
Toukokuu	20	795
Kesäkuu	21	883
Heinäkuu	23	770
Elokuu	21	925
Syyskuu	22	929
Lokakuu	22	1 023
Marraskuu	21	1 026
Joulukuu	21	756
Yhteensä	258	10 898

Ammattinsa ja sukupuolensa mukaan asiakkaat ryhmittäytyivät seuraavasti:

Sosiaaliryhmä	Yhteensä	Näistä naisia
I	200	129
II	1 104	732
III	3 017	2 072
IV	2 127	1 683
Kaikkiaan	6 448	4 616

Asiakkaiden sosiaalista asemaa määrätessä käytettiin kaupungin tilastotoimiston hyväksymää sosiaaliryhmitystä; kysymyksessä saattaa olla myös entinen ammatti. Vaimo, jolla ei ole omaa ammattia, luetaan perheenpään sosiaaliryhmään.

Käsiteltyjen asiain ja juttujen ryhmittäminen laatunsa mukaan ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

Asumuseroja	913
Avioeroja	1 109
Osituksia	91
Elatusapuja	429
Muita perheoikeuteen kuuluvia asioita	230
Holhousasioita	80
Perintö- ja testamenttiasioita	843
Vuokra-asioita	556
Muita esineoikeuteen kuuluvia asioita	106
Työ- ja palkka-asioita	516
Muita velvoiteoikeuteen kuuluvia	

asioita	341
Sosiaalivakuutusasioita	249
Veroasioita	160
Eläkeasioita	133
Liikenne rikkomuksia	59
Muita rikosasioita	107
Täytäntöönpano- ja ulosottoasioita ...	110
Konkurssi asioita	19
Sekalaisia asioita	397
	Yhteensä 6 448

Kertomusvuoden aikana käsiteltiin tai poistettiin kirjoista 3 518 asiaa, jotka jakaantuivat oikeusaputoimiston toimenpiteiden mukaan seuraavasti:

Laadittu asiakirjoja	1 746
Sovittuja	345
Voitettu oikeudenkäynnissä	724
Hävitty oikeudenkäynnissä	42
Jätetty eri syistä sikseen	542
Jätetty eri tuomioistuihin ja virastoihin	119
	Yhteensä 3 518

Lisäksi siirtyi seuraavaan vuoteen 348 asiaa.

Holhousapuasiat. Uusia holhoustoimia määrättiin holhousasioita hoitavalle apulaisoikeusavustajalle 23 (42). Holhottavia kuoli kertomusvuoden aikana 11 (11) ja siirtyi toisen holhoukseen 1 (5). Holhouksia oli vuoden päättyessä 234 (223). Yleisluontoisia uskotun miehen tehtäviä tuli 18 (15). Uusia uskotun miehen tehtäviä toimiston avioeroja syntyperäjutuissa tuli 15 (12). Holhousapuasioissa käytiin 15 (24) ja toimiston antamissa uskotun miehen tehtävissä 26 (36) oikeudenkäyntiä Helsingin raastuvanoikeudessa. Lisäksi toimistossa kävi keskim. kolme asiakasta päivässä. Holhottien omaisuuden säilyttämistä varten vuokrattiin varastotilaa talosta Väinölänkatu 5.

Oikeusaputoimiston *menot* olivat 423 510 mk.

Tulot 159 986 mk koostuivat seuraavista eristä: maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain mukaan toimiston lakimiehille ja notaareille tuomittuja asianajopalkkioita 114 350 mk, asiakkaiden vastapuolilta perittyjä korvauksia 355 mk, holhouspalkkiot 43 286 mk ja muut tulot (sairausvakuutus-päivärahat ym.) 1 995 mk.